

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio CVII. De ingratitude.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

canandi mortaliter: sed sicut Seneca dicit ibidē. In-
cedum qui iuuatur, fallendus est, ut habeat, nec a
quo accepti sciat: quod uidetur uiam ingratitudi-
nis recipienti praeberere. ergo ingratitudo nō semper
est peccatum mortale.

RESPON. Dicendum, quod sicut ex supradictis patet,
ingratus dicitur aliquis dupliciter. Vno modo, p
solum omissionem, puta, quia non recognoscit, uel
non laudat, uel non retribuit uices pro beneficio ac-
cepto. Et hoc non semper est peccatum mortale: ga
supra dictum est, * debitū gratitudinis est, ut ho
no etiam aliquid liberaliter tribuat, ad quod non te-
netur: & ideo si illud praetermittit, non peccat mor-
taliter. Est tamen peccatum ueniale: quia hoc proce-
dit ex negligentia quadam, aut ex aliqua indisposi-
tione hominis ad uirtutem. Potest tamen contingere
etiam talis ingratitudo sit mortale peccatū, uel
propter interiore contemptum, uel etiam pp cō-
tionem eius, quod subtrahitur, quod ex necessitate
debetur beneficio siue simpliciter, siue in aliquo
necessitatis casu. Alio modo, dicitur aliquis ingratus,
quia non solum praetermittit implere gratitudinis de-
bitum, sed etiam contrarium agit: hoc etiam fecit
in conditionem eius, quod agitur quādoque est
peccatum mortale, quandoque ueniale. Secūdo tamen
quod ingratitudo, quae prouenit ex peccato mor-
tali, habet perfectā ingratitudinis rationem: illa ue-
ro, quae prouenit ex peccato ueniali, imperfectam.

AD PRIMVM ergo dicēdū, qd per peccatū ue-
niale non est aliquis ingratus Deo secundum perfe-
ctam ingratitudinis rationem. Habet tñ aliquid in-
gratitudinis, in quantum peccatum ueniale tollit ali-
quid ad eum uirtutis, per quē homo Deo obsequitur.

AD SECUNDVM dicendum, quod ingratitudo, q
cum peccato ueniali, non est contraria charitati,
uel est praeter ipsam: quia non tollit habitum chari-
tatis, sed aliquem actum ipsius excludit.

AD TERTIVM dicēdū, qd idē Seneca dicit in 7.
beneficij. * Errat, si quis estimat eum dicimus
am qui beneficium dedit, obliuisci oportere, excu-
per nos illi memoriā rei, praesentim honestissimā.
Im ergo dicimus, meminisse non debet, hoc uolu-
mus intelligi, predicare non debet, nec iactare.

AD QVARTVM dicendum, qd ille qui ignorat be-
neficium, non est ingratus si beneficium non reco-
noscet, dummodo sit paratus recompenlare si nos-
sit. Est autem laudabile quandoque, ut ille cui pro-
deditur beneficium ignoret, tñ propter inanis glo-
ritiationem, sicut beatus Nicolaus aurum sursum
in domum proiciens uitare noluit humanum fa-
uorem: tum etiam quia in hoc ipso amplius benefi-
cium facit, quod consulit uerecundiae eius, qui be-
neficium accipit.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum ingratis sint beneficia subtrahenda.

AD QVARTVM sic proceditur. Videi, qd ingratis
sint beneficia subtrahenda. Dicitur n. Sap. 26. In-
grati spes tabefecit, si nō esset ei beneficium subtra-
hendū, ergo sunt subtrahenda beneficia ingratis.
¶ 2. Præ. Nullus debet alteri prebere occasione pe-
ccadi: sed ingratus bñficiū recipies sumit occasione
ingratitudinis: ergo nō est ingrato bñficiū dan-
dum.
¶ 3. Præ. In quo qs peccat, p hoc & torquet, ut dñ Sa-
p. 11. sed ille qui ingratus est beneficio accepto, pec-
cat contra bñficiū. ergo est beneficio priuandus.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 6. qd Altissi-
mus benignus est super ingratos, & malos: sed eius
p imitationem nos filios esse oportet, ut ibidem dñ.
ergo non debemus ingratis beneficia subtrahere.

RESPON. Dicendum, quod circa ingratū duo
consideranda sunt. Primo, quid est qd ipse dignus sit
pati, & sic certum est, qd meretur beneficij subtrahē-
tionem. Alio modo, cōsiderandum est, quid oporteat
beneficium facere. Primo namque nō debet esse fa-
cilis ad ingratitudinem iudicandam: quia frequēter
aliquis, ut Seneca dicit, * q non reddidit, gratus est,
quia forte non occurrit ei facultas, aut debita oppor-
tunitas reddendi. Secundo, debet tendere ad hoc, qd
de ingrato gratum faciat, quod si non pot primo be-
neficio satisfacere, forte faciet secundo. Si uerō ex be-
neficijs multiplicatis ingratitudinem augeat, & pe-
ior fiat, debet a beneficiorum exhibitione cessare.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod autoritas
illa loquitur quantum ad id, quod ingratus dignus
est pati.

AD SECUNDVM dicendum, qd ille q ingrato bñfi-
ciū exhibet, nō dat ei occasione peccadi, sed magis
gratitudinis, & amoris. Si uerō ille q accipit, ingratu-
dinis exinde occasione sumat, nō est dāti imputādū.

AD TERTIVM dicendum, quod ille qui benefi-
cium dat, non statim se debet exhibere punitorem
ingratitudinis, sed prius pium medicum, ut scilicet
iteratis beneficijs ingratitudinem sanet.

QVAESTIO CVIII.

De uindicatione in quatuor articulos

¶ 1. Nunc primis que
lib. 108. dubium
non dissimulandum
de uindicationis uir-
tute occurrit. Et est
ratio dubij, quia uin-
dicationis actus non
est nisi iustitiae lega-
lis actus secundum
formam communitatis
iustitiae. Nam
q uindictio uenit
actus singularis per-
sonae, ut est multa
communitatis, & sunt
aliae partes iustitiae,
ex eo patet, q uindi-
catio, nō est licita in-
ter partē & partem,
sicut communitas uer-
sam inter partem &
partem: sicut gratia-
rum actio est debita
beneficij a benefi-
ciario: sed est tantum
licita persona publi-
ca, quonia ad ipsam
solum spectat iustici-
alitas, tanq iustitias,
Actus autē proprius
personae publicae pro-
pter commune bonū
ad utilitatem spectat
legalem utentem in cō-
munitatis iustitia, cu
a quale debetur ali-
cui secundum quan-
titate reddit propter
commune bonū. Ita
q & ex parte iudicij,
& ex parte qualita-
tis debet apparere,
quod uindictio, nō
est uirtus in singulari

¶ Primo, Vtrum uindictio sit li-
cita.

¶ Secundo, Vtrū sit spālis uirtus.

¶ Tertio, De modo uindictandi.

¶ Quarto, In quos sit uindicta
exercenda.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum uindictio sit licita.

AD PRIMVM sic proceditur. Vi-
detur, quod uindictio non
sit licita. Quicunq. n. usurpat sibi
quod Dei est, peccat: sed uindicta
pertinet ad Deum. Dicitur enim
Deutero. 32. secundum aliam liti-
ram. Mihi uindictam, & ego re-
tribuam. ergo omnis uindictio
est illicita.

¶ 2. Præ. Ille de quo uindicta su-
mitur, nō toleratur: sed mali sunt
tolerandi, quia super illud Cat. 2.
¶ Sicut liliū inter spinas, dicit
gl. Non fuit bonus, qui malos to-
lerare non potuit, ergo uindicta
non est sumenda de malis.

¶ 3. Præ. Uindicta p poenas fit, ex
quibus causatur timor. feruili-
sed lex noua non est lex timoris,
sed amoris, ut Aug. * dicit contra
Secūda Secūda S. Thomae.

lib. 1. de be-
neficijs. c. 7.
non praest
a sine.

ad 1. de
no. lib. 1. p. 1.

Super Quaestio-
nes summae Ar-
ticularum primū.

Inf. q. 258. ar-
ti. 3. q. 15. ar-
9. cor. & ma-
q. 14. arti. 1.
cor. & ad 8.
& 14. & ar. 2
ad 5. Et Ro.
13. lect. 3.

Est gl. Greg.
homil. 38. in
euange. anec
meu.

* ca. 17. inter
prin. & med.
tom. 6.

ILL. 2. p. 10.